

6.17.16.8. Ruční motorové řetězové pily

<http://www.guard7.cz/nabidka/lexikon-bozp/stroje-technicka-zarizeni-pristroje-a-naradi/rucni-motorove-retezove-pily>

Požadavky na bezpečný provoz ručních motorových řetězových pil stanovuje ČSN EN ISO 11806, ČSN EN 50110-1 ED.3 Obsluha a práce na elektrických zařízeních, Nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a Nařízení vlády č. 28/2002 Sb.

Ruční řetězová motorová pila je přenosné nářadí s motorem, jehož řezným nástrojem je nekonečný pilový pás vedený ve vodící liště, obsluhované jedním zaměstnancem.

Organizace práce při používání ruční motorové řetězové pily

- RŘMP mohou používat pouze pověřeni zaměstnanci starší 18 let s prokazatelnou zdravotní a odbornou způsobilostí a s platným proškolením 1x za 12 měsíců.
- Zaměstnavatel stanoví pracovní postupy a organizuje práci s RŘMP s ohledem na vykonávanou činnost, technologické postupy, zvláštnosti pracoviště, pracovní podmínky, bezpečnost provádění jednotlivých pracovních úkonů a možnost ohrožení zaměstnanců klimatickými podmínkami, povětrnostní situací, zvířaty nebo hmyzem.
- Zaměstnanec musí být zaměstnavatelem před zahájením prací se stanovenými pracovními postupy a organizací práce seznámen. Dále musí být seznámen se způsobem zajišťování první pomoci a vybaven osobními ochrannými pracovními prostředky. Při práci

vykonávané osamoceně nebo samostatně musí být zaměstnanec seznámen s pravidly pro dorozumívání mezi zaměstnanci na pracovišti nebo pro dorozumívání s vedoucím zaměstnancem.

- Zaměstnavatel vybaví zaměstnance, obvazovým balíčkem. S ohledem na rizika vykonávané pracovní činnosti, charakter pracoviště a počet zaměstnanců zajistí zaměstnavatel, aby pracoviště bylo vybaveno prostředky pro poskytnutí první pomoci včetně zajištění prostředků umožňujících přivolat rychlou lékařskou pomoc.
- Zaměstnavatel zajistí, aby osamocený zaměstnanec nebo samostatně pracující zaměstnanec přerušil práci, pokud nemůže pokračovat v práci bezpečným způsobem, a o přerušení práce informoval bez zbytečného odkladu vedoucího zaměstnance, popřípadě zaměstnavatele.

 Osobní ochranné pracovní prostředky

 Minimální zásady pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

 Práce s motorovými pilami ve výškách

 Pracovní postupy při kácení a zpracování stromů mimo les

 Údržba ručních motorových řetězových pil

 Nebezpečné účinky při práci s motorovými pilami

Opakovací e-learningové školení pro obsluhu ručních motorových řetězových pil

[Koupit v e-shopu](#)

[Konzultovat](#)

Související legislativa

[Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí](#)

[Nařízení vlády č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru](#)

[Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně před nepříznivými účinky hluku a vibrací](#)

- Ochranná přilba,
 - ochranné brýle nebo štít,
 - chrániče sluchu,
 - ochranné rukavice kožené protipořezové,
 - antivibrační ochranné rukavice s manžetami,
 - protipořezový oděv,
 - pracovní obuv s ocelovou špičkou, protiskluzovou a protipořezovou úpravou.
-
- Používat a přidělovat jen RŘMP, která byl schválena příslušným schvalovacím orgánem a je vybaven předepsaným bezpečnostním zařízením,
 - práci pravidelně přerušovat nejméně desetiminutovými přestávkami, přičemž by práce neměla přesáhnout stanovenou úhrnnou dobu,
 - během pracovních přestávek nevystavovat obsluhu RŘMP dalšímu působení nadměrného hluku a vibrací,
 - obsluhu RŘMP vybavit osobními ochrannými prostředky,
 - vybavit obsluhu RŘMP pro případ úrazu obvazovým balíčkem a v případě práce na vzdáleném pracovišti lékárníčkou,
 - nepověřovat práci s RŘMP zaměstnance, kteří nejsou zdravotně způsobilí, nejsou starší 18 let a nejsou-li k obsluze RŘMP vyškoleni,
 - práci s RŘMP organizovat tak, aby pracovník nebyl na pracovišti

osamocen. Zajistit, aby byl v bezpečné vzdálenosti od jednotlivě pracující obsluhy RŘMP přítomen další pracovník, který alespoň v půlhodinových intervalech zkontroluje zrakem nebo sluchem pracovníka obsluhujícího RMŘP a podle potřeby mu poskytne pracovní výpomoc nebo první pomoc (převzetí této kontroly by měl pracovník provádějící kontrolu potvrdit svým podpisem např. v pracovním příkazu),

- při práci na rizikových pracovištích dodržovat podmínky stanovené příslušným hygienickým orgánem a absolvovat předepsané preventivní vstupní a periodické lékařské prohlídky,
- nepoužívat RŘMP s poškozeným pilovým pásem, ochrannými kryty, s nefunkčním bezpečnostním zařízením pro startování a ovládání chodu motoru,
- před započítím práce s RŘMP provést kontrolu jejího stavu a řádného dotažení upevňovacích matic (tuto kontrolu provádět i v pracovních přestávkách),
- zkontrolovat řezaný materiál – přítomnost, kamenů, kovových předmětů apod.,
- k přenosu pohonných hmot do RŘMP používat pouze k tomu určené nádoby,
- při manipulaci s pohonnými hmotami dodržovat požadavky předpisů, tj. zejména z hlediska požárního zabezpečení (především nekouřit a nemanipulovat s otevřeným ohněm, případně neprovádět tyto činnosti v blízkosti ohně),
- používat pilový pás jen dobře vycentrovaný, se správně naostřenými a rozvedenými zuby,
- při přepravě RŘMP opatřit vhodným ochranným pouzdem proti poranění. Pouzdro řádně upevnit.
- před běžnou opravou a údržbou během provozu RŘMP vypnout chod motoru, práce provádět za použití odpovídajících ochranných prostředků,
- opravu závažnějšího charakteru svěřit odborně vyškolenému pracovníkovi,

- obsluha RŘMP odpovídá za to, že při práci s RŘMP v okruhu 15 m kolem ní, se nebude nacházet žádná nepovolaná osoba (při práci v prořezávkách a v probírkách musí před zahájením práce zajistit odstup cizích osob nejméně na dvě výšky káceného stromu),
- zastavit chod motoru RŘMP obsluhou, vstoupí-li do ohroženého prostoru cizí osoba,
- při přecházení s RŘMP po pracovním poli zastavit chod pilového kotouče, při přecházení na větší vzdálenost než 150 m, zastavit i chod motoru,
- při práci v hlubokých příkopech a prohlubních dbát na dostatečnou cirkulaci,
- při práci s ochranou sluchu dbát na zvýšenou opatrnost – schopnost reagovat je omezena,
- při kácení je třeba zachovat k dalšímu pracovišti odstup odpovídající nejméně dvojitě délce stromu,
- zajišťovat provádění údržby, seřizování a oprav RŘMP v souladu s pokyny výrobce uvedenými v návodu k používání.

Při práci ve výškách na stojících stromech zaměstnanci nesmí:

- pracovat v koruně stojícího stromu pokud nejsou vybaveni pro práci ve výškách,
- v koruně stojícího stromu smí pracovat pouze jeden zaměstnanec, který musí být zajištěn dalším zaměstnancem stojícím u paty stromu,
- pracovat při povětrnostní situaci, kdy dochází k nebezpečnému výkyvu korun stromů,
- pracovat při teplotě nižší než -10 °C během pracovní směny,
- při práci ve výškách na stojících stromech musí být na pracovišti přítomni nejméně dva zaměstnanci, pro výstup do korun stromů je nutno použít zejména bezpečnostní postroj nebo poutací řemeny a ocelové stupačky,
- před zahájením prací musí být vedoucím zaměstnancem vymezen

ohrožený prostor a stanovena pravidla signalizace mezi zaměstnancem stojícím na zemi a zaměstnancem provádějícím práce ve výškách. Ruční nářadí se do koruny stromu dopravuje pomocí lana, jehož použití zajišťuje k této činnosti určený zaměstnanec,

- odřezávání větví koruny stojícího stromu pomocí řetězové pily se provádí zejména z pracovní plošiny nebo za použití jiné speciální techniky určené pro práci ve výškách. Zaměstnanec i řetězová pila musí být při výstupu do koruny stromu, během práce i při sestupu, zajištěni proti pádu samostatnými jisticími prostředky, upevněnými k pracovní plošině nebo ke stromu mimo zónu prováděné práce.

Při uvedené pracovní činnosti nesmí zaměstnanec pracovat:

- Za povětrnostní situace, kdy nelze u kácení stromů bezpečně dodržet určený směr kácení.
- Při poklesu teplot pod -15°C po celou dobu výkonu práce.
- Za snížené viditelnosti pod dvojnásobnou výšku káceného stromu.
- Na svazích, kde současně nad sebou pracují i jiní zaměstnanci tehdy, hrozí-li nebezpečí samovolného pohybu dříví.
- V ohroženém prostoru zavěšeného nebo podříznutého stojícího stromu.
- Při odvětvování, odkorňování nebo zkracování stromu ve vzdálenosti méně než 5 metrů mezi sebou.
- Současně na jednom stromu.
- Je zakázáno kácet jiný strom přes strom zavěšený, lézt na zavěšený strom, uvolňovat zavěšený strom podřezáním stromu, na kterém zavěšený strom spočívá a odřezávat zavěšený strom po špalcích.
- Zaměstnanec nesmí pracovat za podmínek, kdy nemůže sám zajistit bezpečné kácení stromů.
- Všichni zaměstnanci, kteří se pohybují v prostoru, kde hrozí nebezpečí zejména pádu větví a stromů, jsou povinni používat

ochranné přilby.

- Před zahájením kácení stromů musí být zajištěna bezpečná ústupová cesta šikmo dozadu od zamýšleného směru pádu stromu tak, aby mohl zaměstnanec, který strom kácí, ustoupit dříve, než strom spadne na zem, současně se musí zajistit vyčištění blízkého okolí káceného stromu od překážek a provést odřezání zesílených kořenových náběhů a odvětvení spodní části stromu max. do výšky ramen zaměstnance.
- Při kácení stromu o průměru nad 15 cm na pařezu musí být proveden směrový zářez do hloubky jedné pětiny až jedné třetiny průměru stromu, výška směrového zářezu se musí rovnat dvěma třetinám jeho hloubky a hlavní řez se vede vodorovně v horní polovině směrového zářezu. K zajištění bezpečného pádu stromu do určeného směru se ponechá nedořez hlavního řezu o průměru nejméně 2 cm.
- U stromu do průměru 15 cm na pařezu lze směrový zářez nahradit vodorovným řezem. Proti sevření řetězové pily a k usměrnění stromu do směru pádu se do hlavního řezu vloží vhodná pomůcka, např. dřevorubecká lopatka nebo klín.
- Při pracování napružených stromů musí být veden první řez na straně tlaku, doříznutí kmene se provádí na straně tahu, přičemž zaměstnanec musí zaujmout polohu mimo směr pružení.
- Při odvětfování a odkorňování stromu musí být práce prováděny z horní strany svahu nad stromem.
- Vývraty, polovývraty, podříznuté, stojící nebo zavěšené stromy musí být uvolněny přednostně. Nepodaří-li se uvolnit zavěšený strom ani po vyčerpání všech dostupných možností během pracovní směny, musí být uvolněn nejpozději v průběhu následující pracovní směny.
- Práce v obtížných pracovních podmínkách, kterými jsou zejména kácení stromů nahnilých a ztrouchnivělých, zpracování soustředěných vývratů, polovývratů a polomů, jakož i kácení stromů u pozemních komunikací, v obvodu dráhy a ochranných

pásmech, se musí provádět jen za trvalého odborného dozoru určeného zaměstnavatelem.

- Ohroženým prostorem při kácení stromů se rozumí kruhová plocha nejméně o poloměru dvojnásobné výšky káceného stromu, vyžaduje-li to charakter pracoviště i méně. Před započítáním hlavního řezu a při vlastním kácení stromu až do jeho dopadu na zem se v ohroženém prostoru nesmí nacházet fyzické osoby, které v ohroženém prostoru nevykonávají práci.
- Udržujte svou pilu v dobrém a provozuschopném stavu,
- pravidelně provádějte kontrolu v autorizovaném servisu, který provede i požadovanou údržbu podle průvodní dokumentace od výrobce,
- kontrolujte, zda řetěz zastaví ihned poté, co uvolníte plynovou páku,
- nikdy neměňte konstrukci své pily jakýmkoliv způsobem. Používejte pouze taková přídatná zařízení, která jsou součástí originální dodávky nebo jsou výrobcem specificky určena pro použití,
- rukojeť uchovávejte suchou a čistou bez znečištění olejem nebo palivem,
- udržujte krytky palivové a olejové nádrže stejně jako šrouby a jiné upevňovací prvky pevně dotažené,
- manipulujte opatrně s palivem,
- eliminujte všechny zdroje jiskření nebo otevřeného ohně v prostorách, kde je směšováno palivo nebo je přeléváno. Je zde zakázáno kouřit, používat otevřený oheň nebo vykonávat práce, které způsobují vznik jisker,
- před doplněním paliva nechte motor vychladnout,
- směšujte a odlévejte palivo ve venkovních prostorách, na studeném a dobře odvětraném místě. Používejte schválené a označené nádoby na palivo,
- rozlité palivo vždy pečlivě otřete, než začnete pilu spouštět,
- nezapínejte motor na místě doplňování paliva,

- po vypnutí motoru nechte pilu vychladnout na místě, kde nemůže dojít ke vznícení. Potom pomalu odšroubujte zátku palivové nádrže a dolijte palivo,
- RMŘP a palivo uchovávejte na místě, na kterém výpary paliva nemohou dosáhnout do prostoru, kde se vyskytují jiskry nebo otevřené plameny,
- plynová páka motorových řetězových pil se po uvolnění tlaku ruky musí samočinně vrátet do nulové polohy a chodu pilového řetězu se musí samočinně zastavit po snížení otáček,
- spínač proudu u elektrických řetězových pil musí být umístěn tak, aby umožňoval vypnout proud, aniž by bylo třeba přemísťovat ruce,
- jakékoliv opravy svěřte autorizovanému servisu.

Zpětný vrh

Působí směrem dozadu a nahoru nebo dochází k náhlému dopřednému pohybu vodící lišty, jenž vzniká tehdy, pokud se řetěz pily v blízkosti horního rohu vodící lišty dostane do styku s jakýmkoliv předmětem – polenem, větví nebo pokud se dřevo sevře a přiskřípne pilový řetěz v řezu. Styk s cizím předmětem zarostlým ve dřevě může rovněž vést ke ztrátě kontroly nad řetězem.

Rotační zpětný vrh

Může nastat tehdy, pokud se pohybující pilový řetěz dostane do styku s předmětem v místě horního rohu vodící lišty. Tento styk může způsobit “zakousnutí řetězu” do daného předmětu a tím dojde k jeho chvilkovému zastavení. Výsledkem je bleskurychlá silová reakce pily, která vrhne vodící lištu nahoru a nazpět směrem k obsluze.

Zpětný vrh při přiskřípnutí

Může nastat tehdy, pokud se dřevo sevře a skřípne pohybující se pilový

řetěz v řezu a podél horní strany vodící lišty. V takovém okamžiku dojde k zastavení pohybu řetězu. Toto náhlé zastavení pohybu vede k otočení sil na řetězu, které způsobují řezání dřeva a nyní způsobí pohyb pily v opačném směru vzhledem k otáčení řetězu.

Vtažení

Může nastat tehdy, pokud se pohybující pilový řetěz dostane do styku s cizím předmětem zarostlým do dřeva, který se dostane do řezu podél spodní strany vodící lišty, tím dojde k náhlému zastavení pohybu pilového řetězu.

© [GUARD7](#)